

Колона 1	Колона 2	Колона 3	Колона 4	Колона 5	Колона 6
Ядра на учебното съдържание	Очаквани резултати на ниво учебна програма	Очаквани резултати по теми	Основни нови понятия (по теми)	Контекст и дейности (за цялото ядро и/или за цялата програма)	Възможност и за междупредметни връзки
Ядро 1 Социалнокултурни компетентности	Стандарт 5: Притежава диференцирани знания за своята национална и културна идентичност. Очаквани резултати: 1. Познава факторите, определящи своеобразието на националния културен модел – национална история, национален характер. 2. Разграничава периодите в историческото развитие на България и свързаните с тях културноисторически процеси, като отчита факторите, определящи своеобразието и многообразието на всеки етап. 3. Разбира приноса на българската литература за изграждане на националната	Учениците трябва: 1. Да осмислят националните идеали, конструирани от и/или намерили израз в литературата – борбата за национално освобождение и обединение. 2. Да разбират ролята на литературата за формиране на националните ценности. 3. Да диференцират аспектите на националното: - патетични аспекти (националния език, националното пространство, националната идея, националния пантеон на героите); - негативни аспекти (робското примирение и байганьовщината). 4. Да осмислят появата и развитието на нови тенденции в националната ни литература в контекста на социокултурните промени.	- национален идеал - национална идентичност - национално самосъзнание - национални митове	На учениците трябва да се даде възможност: 1. Да откриват в изучаваните творби моделираните различни аспекти и образи на националното и да коментират как те допринасят за изграждане на българската нация. 2. Да коментират актуалността и валидността на националните идеи, както и преосмислянето им: - в хода на литературния процес; - в социокултурния контекст на	Възможност с изученото по история да се изградят и допълнителна представа за формирането и развитието на българската национална идентичност.

	идентичност, националното самосъзнание и националните идеали.			възникването им; - в социокултурния контекст на нашето време.	
Ядро 2 Литературни компетентности	<p>Стандарт 1: Притежава системни знания за строежа и функционирането на художествената творба, умее свободно да навлиза в изучаваната творба и си служи непротиворечиво със специфична литературоведска терминология.</p> <p>Очаквани резултати: 1. Отчита обществените и културните функции на художествената литература. 2. Открива смисловите и комуникативните аспекти на художествената творба. 3. Разбира основните проблеми от поетиката на литературната творба.</p>	<p>Учениците трябва:</p> <p>1. Да разбират: - спецификата на естетическия и обществения характер на литературата; - основни естетически категории и направления; - ролята на литературата за естетическото усвояване на българската действителност.</p> <p>2. Да отчитат ролята на следните смислови и комуникативни аспекти на литературната творба: - проблема за художествената условност; - символния характер на литературата; - художествената комуникация; - отношението автор – герой – читател.</p> <p>3. Да разбират някои основни понятия на поетиката: - жанр; - текстови структури и структурни елементи на художествената творба; - поетически език на</p>	<ul style="list-style-type: none"> - естетически категории - прекрасно - трагично - комично - хумор - сатира - ирония - сарказъм - художествена комуникация - герой – автор – читател - жанр - разказ - повест - елегия - ода - балада - фейлето - пътепис 	<p>На учениците трябва да се даде възможност:</p> <p>1. Да се запознаят със същността и съдържанието на литературоведските понятия и общите характеристики на литературата като изкуство.</p> <p>2. Да откриват и анализират основни аспекти на литературната творба: идейно-художествено внушение, теми, мотиви, композиция, образи на героите, художествен език.</p> <p>3. Да осмислят ролята на поетическия език и стихосложени</p>	

		художествената творба.	- поетически език - художествен характер - лирически аз - художествен тип - тропи и фигури	ето за формиране на художествения смисъл и въздействие.	
	<p>Стандарт 4: Познава развитието на българската литература като част от европейския литературен процес и националната обществена и културна история (според програмата за учебно съдържание). Очаквани резултати: 1. Познава българската възрожденска литература като етап от общия европейски процес за национално осъзнаване: - „История славянобългарска” – П. Хилендарски - „Изворът на Белоногата” – П. Р. Славейков - „Българи от старо време” – Л. Каравелов</p>	<p>Учениците трябва да усвоят: 1.1. Характер и особености на българската възрожденска култура и литература – основни ценности, сюжети, мотиви и герои. 1.2. Делото на Паисий Хилендарски: „История славянобългарска” – основополагащ национален мит. 1.3. П. Р. Славейков – представителна възрожденска културна фигура; културно и литературно дело; „Изворът на Белоногата” – израз на устойчивото национално самосъзнание. 1.4. Любен Каравелов – централна фигура на българското</p>	- възрожденска литература - повест - поема - комедия	На учениците трябва да се даде възможност да анализират и интерпретират особеностите на възрожденската литература.	В съпоставка с изученото по история да затвърдят знанията си за историята на българската възрожденска култура.

	<p>- „Криворазбраната цивилизация” – Д. Войников</p> <p>2. Българската литература до Освобождението: - Христо Ботев: „Песни и стихотворения от Ботйова и Стамболова” - Ив. Вазов: „Пряпорец и гусла”, „Тъгите на България”</p> <p>3. Българската литература от</p>	<p>възрожденско общество и култура; „Българи от старо време”.</p> <p>1.5. Добри Войников – „Криворазбраната цивилизация”: обратната страна на европеизацията.</p> <p>2.1. Да разбират развитието на българската литература в периода на националноосвободителните борби.</p> <p>2.2. Художествени и обществени задачи на литературата от високото Българско възраждане.</p> <p>2.3. Проявленията на: - идеи от Просвещението и Романтизма в литературата на Българското възраждане; - националния идеал; - стремежа към осъзнаване на националната идентичност; - стремежа към приобщаване към наднационалните ценности и култура.</p> <p>3.1. Да разбират развитието на</p>	<p>- литературна история - литературен процес</p>	<p>На учениците трябва да е даде възможност: 1. Да се запознаят с основни произведения от българската литература до края на XIX в. и да коментират главните проблеми, интерпретирани от тях. 2. Да проследяват развоя на литературния процес. 3. Да изясняват литературните явления в съпоставка на произведения от българската и европейската литература.</p>	<p>Да осъзнават взаимовръзката между исторически събития и литературния процес, между националната идеология и темите и проблемите в литературата.</p>
--	--	--	---	--	--

	<p>Освобождението до края на XIX в.:</p> <p>- Ив. Вазов: „Чичовци”, „Епопея на забравените”, „Под игото”, „Към природата”, „При Рилския манастир”, „Елате ни вижте!”, „Линее нашто поколение”, „Дядо Йоцо гледа”</p> <p>- А. Константинов: „Бай Ганьо”, „Разни хора, разни идеали”</p>	<p>българската литература в периода от Освобождението до края на XIX в.</p> <p>3.2. Развитието на идеята за националното (национален идеал, национален език, национална история, държава).</p> <p>3.3. Проблематизирането на представите за родното.</p> <p>3.4. Развитието на поетическия език.</p>			
<p>Ядро 3</p> <p>Социокултурна и литературна компетентност: общуване с художествената творба</p>	<p>Стандарт 1:</p> <p>Ситуира изучавана литературна творба в породилата я културна система и я анализира в съответствие с присъщата ѝ културна и художествена норма.</p> <p>Очаквани резултати:</p> <p>1. Разбира връзката между социокултурната ситуация и създаването на литературната творба.</p> <p>2. Разбира вътрешната взаимовръзка между отделни автори и творби, оформящи целостта на литературния процес.</p> <p>3. Може да ситуира изучаваната творба в</p>	<p>Учениците трябва:</p> <p>1. Да разбират връзката между социокултурната ситуация и литературната творба:</p> <ul style="list-style-type: none"> - времето поражда своите основни духовни проблеми; - литературата откликва по различен начин на тях, но винаги взима отношение. <p>2. Разбират отношението между творбата и естетическия вкус на епохата.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - социокултурна ситуация и литература - художествен контекст - художествена норма на епохата 	<p>На учениците трябва да се даде възможност:</p> <p>1. Да проблематизират откритите в изучаваната творба идеи и да ги съотнасят с проблемите на социокултурната ситуация, в която е създадено произведението.</p> <p>2. Да съотнасят художествен текст към съответен социокултурен и литературен контекст.</p>	

	нейния социокултурен и художествен контекст.				
	<p>Стандарт 2: Извлича художествения смисъл на конкретно литературно произведение във връзка с неговото място в творчеството на писателя, в развитието на школата или направиленето и в общочовешки план. Очаквани резултати: 1. Прави анализ на изучавана литературна творба. 2. Посочва връзката между открития художествен смисъл на творбата и основните хуманитарни проблеми в творчеството на автора и проблемите на българското общество в различни етапи от неговото развитие.</p>	<p>Учениците трябва да анализират художествена творба (художествени творби) с оглед на поставен проблем: - свързват тематичните и структурните особености на творбата с характерните за епохата естетически и художествени норми; - отчитат влиянието на индивидуалния стил.</p>	<p>- историческо развитие на жанровете - литературно направление - литературно поколение - школа - индивидуален стил</p>	<p>На учениците трябва да се даде възможност: 1. Да откриват в проблематиката на разглежданата творба характерните за епохата хуманитарни проблеми. 2. Да отнасят откриваните в художествена творба проблеми към проблемите на нашето време.</p>	<p>Прилага усвоените теоретични знания по етика и естетика при интерпретацията на конкретни литературни произведения. Обвързва изясняването на откритите в литературната творба проблеми с основните етични и естетически категории</p>

					рии.
	<p>Стандарт 3: Извършва самостоятелен подбор на четива и използва популярни информационни източници за книжовната продукция. Мотивира индивидуалния си читателски избор, като посочва актуалната за него проблематика и съдържание, увлекателност на сюжета, рецептивни нагласи по отношение на различни жанрове, автор и пр. Очаквани резултати: 1. Умее да намира информация за книжовната продукция в традиционните и електронните средства за информация. 2. Умее да подбере четиво според индивидуалните си предпочитания. 3. Може да мотивира читателския си избор, като посочи предпочитания към проблематика и съдържание на творбата, увлекателност на сюжета, очаквания</p>	<p>Учениците трябва: 1. Да умеят да търсят информация за книжовната продукция. 2. Да подбират четива съгласно предпочитанията си, следвайки читателския си опит и информацията, която получават от името на автора, жанра на произведението, издателската поредица, анотацията, оформлението, отделни пасажи от произведението, литературни обзори и критики и т. н. 3. Да обосновават читателските си предпочитания, като обръщат внимание на отделни аспекти от съдържанието и строежа на предпочитаните литературни произведения.</p>	<p>- книжовна продукция - информационни източници</p>	<p>На учениците трябва да се даде възможност: 1. Да контактуват постоянно с популярни източници на информация за книжовната продукция (традиционни и електронни). 2. Да избират самостоятелно четива и да получават консултации за това от учителя или от други специалисти. 3. Да разговарят по проблеми, засегнати в книги, които са избрали самостоятелно, и да мотивират читателските си предпочитания.</p>	<p>Прилагат знанията и уменията си, получени в часовете по информационни технологии, за работата с електронни средства за информация.</p>

	за въздействие по отношение на различни автори, жанрове и др.				
	<p>Стандарт 4: Открива и коментира връзката между художествения смисъл на литературното произведение и житейските проблеми, които стоят пред личността.</p> <p>Очаквани резултати: 1. Открива в изучаваните произведения онези общи хуманитарни принципи, които са валидни и днес, и такива, които днес не са актуални. 2. Формулира съществените хуманитарни проблеми, стоящи пред съвременните общества и индивиди, и свързва тези проблеми с трайните ценности, открити в анализирания творби.</p>	<p>Учениците трябва:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Да разбират общуването на читателя с творбата. 2. Да разбират спецификата на художественото въздействие като особен вид естетически опит, подлагащ на проверка хуманитарната култура на личността. 	<ul style="list-style-type: none"> - асоциация - имитация - игра - катарзис - ирония 	<p>На учениците трябва да се даде възможност:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Да откриват актуална проблематика в изучаваните творби и да я съпоставят с образци на съвременната култура. 2. Да дискутират по хуманитарни въпроси, свързани с откритите в произведението обществени и личностни проблеми. 	
Ядро 4 Социологична и литературна	<p>Стандарт 3: Композира изказването или текста с оглед на ясното поставяне на тезата, привежда подходящи доказателства и аргументация, умее</p>	<p>Учениците трябва да:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Развият умения за построяване на аргументативна верига. 2. Овладеят употребата на различни композиционни модели. 	<ul style="list-style-type: none"> - аргументация - аргументативна верига - довод - пример 	<p>На учениците трябва да се даде възможност:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Да анализират строежа на аргументативната верига и 	<p>Прилагат различни композиционни модели и при</p>

<p>а компетентност: създаване на изказвания и писмени текстове</p>	<p>да подреди основните части на изказването си така, че да постигне максимално въздействие върху своя възприемател, подбира най-подходящите езикови изразни средства. Очаквани резултати: задълбочава знанията и развива уменията си за построяване на смислово издържано и въздействено изказване или писмен текст.</p>	<p>3. Развиват уменията си за подбор на изразните средства.</p>	<p>- композиционен модел - изразни средства</p>	<p>да съставят своя по зададена тема. 2. Да анализират различни композиционни модели на типове изказвания и текстове, както и да създават свои след построяване на аргументативната верига. 3. Да анализират съотношението между задължителността и изборност на изразните средства.</p>	<p>създаване на изказвания и текстове по останалите предмети.</p>
	<p>Стандарт 4: Събира литературна информация от различни източници и я организира във вид, подходящ за конкретната задача. Очаквани резултати: развива уменията си за събиране на литературна информация.</p>	<p>Учениците трябва да: 1. Да подобрят уменията си за боравене с традиционни и електронни средства за събиране на литературна информация. 2. Подобрят уменията си за организиране на информацията.</p>	<p>- информация - сборник - монография - енциклопедия - база данни</p>	<p>На учениците трябва да се даде възможност: 1. Да търсят и намират специфична литературна информация по зададена тема. 2. Да я организират съобразно избран от тях или договорен с учителя принцип.</p>	

	<p>Стандарт 5: Владее структурата на интерпретативното съчинение и на есето с хуманитарна проблематика и изпълнява специфичен литературен тест за проверка на компетентностите. Очаквани резултати: развива уменията си за писане на есе и литературноинтерпретативна съчинение.</p>	<p>Учениците трябва да:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Задълбочат знанията и развият уменията си за изграждане на адекватна композиционна постройка на изказването или писмения текст. 2. Развиват уменията си за анализ и интерпретация. 	<p>- анализ - интерпретация - интерпретационен подход</p>	<p>На учениците трябва да се даде възможност:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Да анализират чужди есета и интерпретации и да създават план за свои по зададена тема. 2. Да пишат есе и литературноинтерпретативно съчинение по избрана от тях или по зададена тема. 3. Да анализират и редактират текстовете си 	
--	--	--	---	--	--